

25
ROČNÍK 14

22. dubna 2005

V ČÍSLE:

Senátoři UP schválili návrh dělení státní dotace MŠMT ČR pro UP na rok 2005 • O čem se mluví: Dlouhodobý záměr UP – smysl, cíle, perspektivy • S P. Volákem o e-mailech na UP

V Galerii Podkroví Uměleckého centra UP proběhla 12. 4. vernisáž výstavy, která pod názvem „Transcendence“ představuje výtvarné projekty studentů Katedry výtvarné výchovy PdF UP a MU v Brně. Vlastní tvorbě předcházela dialog vedený v seminářích, jehož výsledkem byl vzájemný konsensus v chápání transcendence. Animační charakter výstavního projektu dokreslilo vystoupení volného pohybového seskupení FTK UP TranscendANCE. Výstava v UC UP potrvá do 10. 5.

-red-, foto -tj- ▶

Do Prahy se sjela evropská špička odborníků na zabezpečení informací

■ Do Prahy se ve dnech 9.–12. 4. vůbec poprvé sjeli odborníci na zabezpečení přenosu informací z celé Evropy, aby se zúčastnili workshopu, zaměřeného na využití tzv. spojitých kvantových proměnných pro kvantový přenos informace. Na 35 expertů, zástupců předních evropských a dvou australských vědeckých pracovišť podílejících se na výzkumu v oblasti kvantové optiky, kvantové komunikace a kvantového zpracování přijalo pozvání do České republiky od svých kolegů z olomoucké Katedry optiky Přírodovědecké fakulty UP, aby se informovali o novinkách ve svém oboru a zhodnotili svou konkurenceschopnost vůči ostatním částem světa.

Kvantová teorie informace a kryptografie je jedním z nejmladších, nejrevolučnějších a nejprogresivnějších oborů fyziky, který zatím jako jediný dokáže využít poznatků vědy k prokazatelně bezpečnému přenosu informací, vysvětlil Mgr. J. Fiurášek, Ph.D., který spolu Mgr. R. Filipem, Ph.D., a prof. Z. Hradilem pražský workshop koordinoval. Mladý olomoucký vědec dostal loni prestižní cenu Česká hlava právě za bádání v oblasti kvantového zpracování informace.

Jak dále Mgr. J. Fiurášek, Ph.D., uvedl, v průběhu workshopu, financovaného ze zdrojů European Science Foundation (ESF), bylo předneseno 17 zvaných přednášek a 20 posterů; v jeho průběhu se také uskutečnilo výroční zasedání projektu COVAQIAL, který je financován EU prostřednictvím 6. rámcového programu a na jehož řešení se podílí Katedra optiky PŘF UP spolu s dalšími šesti evropskými pracovišti.

Evropská unie si od výzkumu slibuje, že se dostane v rámci planety na špičky v zabezpečování posílaných informací. Poznatky vědců lze výborně využít v oblasti bankovníctví, bezpečnostních služeb a fungování státních úřadů, ale i všude tam, kde je třeba utajit informace. Olomouckí experti se touto oblastí zabývají jako jediní v Česku již deset let a jejich služeb krátce využíval například i Národní bezpečnostní úřad.

Kvantová kryptografie (šifrování pomocí fyzikálních zákonů, nikoli matematických kombinací) je založena na přenosu slabých světelných signálů. Odesílatel si chce vyměnit s příjemcem tajný klíč, na

Dokončení na str. 6

Prof. Josef Jařab se stal prvním držitelem Wilsonovy ceny

■ Senátor prof. J. Jařab obdržel cenu se jménem amerického prezidenta W. Wilsona, kterou poprvé v historii udělilo velvyslanectví USA při příležitosti 100. výročí narození amerického senátora W. Fulbrighta. Cenu předal prof. J. Jařabovi v Praze velvyslanec USA W. Cabaniss jako ocenění jeho dlouhodobého přínosu k americko-českým vztahům v oblasti politické, kulturní a akademické činnosti.

Udělení ceny mě překvapilo a zároveň potěšilo, uvedl prof. J. Jařab. K osobnosti W. Fulbrighta dodal:

Vždycky mě fascinoval svou vírou v možnosti vzdělávání, svou oddaností myšlence mezinárodních výměnných vzdělávacích programů. Pro mne jako pro politopadového rektora byl v tomto směru vzorem hodným následování i v našem kontextu. Jak jsem již zdůraznil na americkém velvyslanectví při přebírání ceny, inspirace Fulbrightovou myšlenkou, že vzdělávací výměnné programy mohou pomoci ke sblížení mezi národy, ale i k posílení vlastního sebevědomí a rozvinutí vlastních schopností, nás vedla k otevření Merrillova stipendijního programu, jehož se mělo možnost zúčastnit už na dvě stovky olomouckých studentů. Projevem vděku panu Merrillovi by jistě bylo zřízení stipendijního fondu s jeho jménem, který by v úspěšném programu mohl i v budoucnu pokračovat. Druhá věc, která se mi na senátorovi Fulbrightovi líbila, byla jeho pověst věčného disidenta v americké politice. Byl velkým vlastencem, ale přesto i strážlivým kritikem amerického demokratického systému, který je pro nás často modelem. To mne jako parlamentáře zvláště zajímá. Fulbright byl např. dosti nešťastný ze způsobu volby amerického prezidenta a z vlivu médií (a zvláště televize) na politické myšlení ve společnosti. Bojoval statečně za ukončení studené války, byl proti soutěži ve zbrojení a prosazoval politiku sblížení velmocí a ostatních proti sobě stojících národů. Svě názory

vložil jako autor do celé řady knih, které ani dnes nepostrádají zajímavost a aktuálnost (např. „Arogance moci“, „Jaká cena za imperium“).

Arkansaský senátor W. Fulbright (1905–1995) byl navrhovatelem zákona z roku 1946, na jehož základě vznikl mezinárodní vzdělávací projekt – Fulbrightův stipendijní program. Od jeho počátku se jej zúčastnilo na 260 000 „fulbrighterů“, z toho téměř 100 tisíc ze Spojených států a 160 000 z ostatních zemí. Ročně se přiděluje přibližně 4 500 nových grantů. Mezi bývalými účastníky Fulbrightových programů je možno nalézt nositele Nobelových cen, nositele Pulitzerovy ceny, guvernéry a senátory, velvyslance a umělce, soudce, premiéry a hlavy států, významné profesory a vědce.

Fulbrightův stipendijní program poskytuje českým resp. americkým občanům vybraným na základě jejich znalostí a schopností možnost studovat, vyučovat či provádět výzkum v USA resp. v České republice. Jeho hlavním cílem je zvyšovat porozumění mezi USA a partnerskými zeměmi prostřednictvím vzdělávacích pobytů, které umožňují výměnu myšlenek, názorů a vzájemné poznání kultur a institucí. Na základě bilaterální dohody mezi vládami Spojených států a České

Dokončení na str. 2

Rektorka UP
si Vás dovoluje pozvat na
**slavnostní akty
promoce**

absolventů doktorského studijního programu
Cyrilometodějské teologické fakulty,
Lékařské fakulty, Filozofické fakulty,
Přírodovědecké fakulty, Pedagogické fakulty;
předání jmenovacích dekretů docentům,
kteří se habilitovali na Lékařské fakultě,
Filozofické fakultě, Přírodovědecké fakultě,
Pedagogické fakultě;

přiznání práv emeritním profesorům
Filozofické fakulty;

udělení Ceny Klubu absolventů a příznivců UP.
Zasedání se uskuteční v aule Filozofické fakulty UP
dne 29. 4. 2005 ve 13 hodin.

K literární autobiografii

■ Ve dnech 6.–8. 4. byla hostem Katedry romanistiky FFUP Sylviane Coyaultová (na snímku), profesorka francouzské literatury a ředitelka Výzkumného ústavu moderních a současných literatur při Univerzitě Blaise Pascala ve francouzském Clermont-Ferrandu. Tato

specialistka na francouzskou románovou tvorbu dvacátého století proslavila cyklus přednášek věnovaných tématu literární autobiografie. Po zevrubném přehledu vývoje autobiografie ve Francii, kdy zdůraznila především vliv francouzské revoluce v jejím zájmu o svobodu jedince, jakož i přínos Rousseauův pro rozvoj žánru, se přednášející zaměřila na různé modifikace tohoto specifického literárního útvaru, který i přes existenci různých definic nelze stále ještě přesně vymezit a uchopit. Podle S. Coyaultové současní autoři tíhnou k autobiografiím jednak ve snaze o návrat k prvopočátkům, jde o hledání kořenů spojené s určitou idealizací dětství, jednak – v případě tzv. autofikcí – sami z jakési

Výstava pečeti a kaligrafii

■ Od loňského roku mají studenti Katedry asijských studií FF UP možnost seznámit se s tradičním čínským uměním – řezáním pečeti a kaligrafii. Kurz s názvem „Řezba pečeti“ vede lektor čínského jazyka na UP doc. Dong Yuan. Řezání pečeti je jeho životním koníčkem a své zkušenosti by chtěl předat i českým studentům. Řezba pečeti je úzce spojena s kalografií, studenti si v kurzu vyzkoušejí i psaní znaků různými kaligrafickými styly, a to štětcem nebo perem. Skromnou výstavu prací, které studenti během kurzu vytvořili, můžete zhlédnout na KAS FF UP (Křížovského 8) do konce června 2005. Jste srdečně zváni.

Výstavu podpořily Centrum grafických papírů, Olomouc, Česko-čínská společnost, pobočka Olomouc a Katedra asijských studií FF UP. Všem děkujeme.

J. Horňáková

potřeby realizace neprožitého chtějí vytvořit podle svých představ obraz o sobě, bez ohledu na reálnou historickou skutečnost. Největší zájem posluchačů vyvolalo pojednání o autorech, kteří ve svých dílech mísí autobiografické prvky s fiktivním textem, např. R. Millet (u nějž se hovoří o autobiografických buňkách uvnitř fiktivního textu), G. Perec a autor tzv. diskontinuálního způsobu psaní P. Michon. Následující část cyklu byla věnována diskusi o povídkovém díle s autobiografickými prvky *Vies minuscules* právě poslední jmenovaného soudobého prozaika. Přednáškový pobyt francouzské profesorky byl završen živým diskusním fórem, kterého se vedle frankofonních studentů a pedagogů zúčastnili také zájemci o francouzskou literaturu z řad širší veřejnosti včetně olomoucké francouzské komunity. Tématem nevědního setkání byla kolektivní analýza románu *La Sorciere* francouzské spisovatelky mestického původu M. NDiayeové, držitelky prestižní *Prix Femina*, která je kritikou označována za tvůrkyni tzv. „nového fantastična“, mísícího prvky záračna s všední banální realitou a jejíž styl a výraz je ovlivněn takovými autory jako P. Roth, J. C. Oates, W. Faulkner či F. Kafka. PhDr. M. Voždová, Ph.D., Katedra romanistiky FF UP, foto -tj-

Ze zasedání Vědecké rady UP

■ Na zasedání Vědecké rady UP, které se konala 18. 4. ve velké zasedací síni Rektorátu UP, byly schváleny následující návrhy na jmenování profesorem: **doc. M. Jarošová, CSc.** (Hemato-onkologická klinika FNO a LF UP), pro obor lékařská genetika, **doc. J. Moravcová, CSc.** (vedoucí Ústavu chemie přírodních látek VŠCHT v Praze), pro obor organická chemie. Návrh na jmenování profesorem **doc. F. Hanzlíka, CSc.** (vedoucí Katedry sociálních věd a práva FEM Univerzity obrany v Brně), pro obor historie, Vědecká rada UP neschválila.

Dále byla projednána zpráva o stavu evaluace oborů pěstovaných na UP; hodnocení výzkumných záměrů ukončených k 31. 12. 2004 a informace o vývoji financování Informačního centra UP.

Členové Vědecké rady UP schválili návrh na udělení **Ceny za přínos kinematografii**, kterou bude letos v rámci festivalu Academia film Olomouc oceněn americký režisér, dokumentarista **Albert Maysles**, jenž patří k průkopníkům tzv. direct cinema – dokumentárního filmu, který usiluje o co nejbezprostřednější snímání reality.

-red-

Vědecká kniha 2005

■ Pod tímto názvem pořádaly Univerzita Palackého, Vydavatelství UP a knihkupectví Malé centrum v Brně

ve dnech 12.–13. 4. prodejní výstavu zahraničních odborných publikací, zaměřenou na monografie a odbornou literaturu z oblasti medicíny, filozofie a pedagogiky. Výstava byla přístupná v prodejné učebnici a odborné literatury Vydavatelství UP na Biskupském nám. v Olomouci.

-red-, foto -tj-

Stručně

Vernisáž výstavy „**Reflex a alternativní svět**“ proběhla 13. 4. v Uměleckém centru. Výstava, pořádaná pod záštitou hejtmána Olomouckého kraje, zde potrvá do 27. 4. * * *

Ve Zlatých Horách pořádala Urologická klinika LF UP ve dnech 14.–15. 4. symposium **Moravský urologický den**. * * *

Ústav lékařské chemie LF UP byl pořadatelem přednášky na téma **Mikro-thermální field-flow frakcionace**, kterou v prostorách Teoretických ústavů přednesl 18. 4. J. Janča (Université de La Rochelle, La Rochelle, Francie). * * *

Ve filmovém sále UC UP uvedl Pastiche Filmz v rámci Profilů nezávislých zahraničních filmů ve dnech 14.–15. 4. **Přehlídku filmové tvorby slovenského režiséra P. Solana**. * * *

V aule Filozofické fakulty UP se 12. 4. uskutečnila promoce **Univerzity třetího věku**. -red-, foto -tj-

Univerzita Palackého podala trestní oznámení

■ Univerzita Palackého v Olomouci v rámci vnitřní kontroly provedla dva interní audity na Filozofické fakultě UP. Těmito audity byly zjištěny skutečnosti vedoucí k podezření, že byla spáchána trestná činnost. Dne 18. 4. 2005 bylo proto Univerzitou Palackého podáno orgánům činným v trestním řízení trestní oznámení. Při respektování presumpce nevinny a vzhledem k tomu, že orgány činné v trestním řízení se budou tímto podáním zabývat, nebudou Univerzita Palackého poskytovat až do ukončení trestního řízení další informace.

Tisková zpráva UP ze dne 18. 4. 2005

Tiskové prohlášení děkana Filozofické fakulty UP v Olomouci ve věci Oznámení o podezření ze spáchání trestného činu

■ V lednu letošního roku jsem jako děkan Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci požádal paní rektorku Univerzity Palackého o provedení forenzního šetření na Filozofické fakultě UP za období od 1. 1. 1997 do 31. 12. 2004, a to na základě závěrů Zprávy interního auditu Filozofické fakulty UP v Olomouci ze dne 24. 1. 2005. Dne 3. 2. 2005 pověřila paní rektorka Univerzity Palackého výkonem interního auditu 01/2005 auditorskou skupinu. Interní audit 01/2005 byl dle závěrečné zprávy ukončen dne 31. 3. 2005 a byl soustředěn na léta 2000 až 2004.

Závěry interního auditu 01/2005 projedná vedení Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci na pracovní-právní úrovni. O výsledcích interního auditu jsem informoval pana doc. PhDr. Vladimíra Řehana a požádal jej o vyjádření k výsledkům auditu za období, kdy vykonával funkci děkana FF UP.

Dne 18. 4. 2005 podala Univerzita Palackého v Olomouci orgánům činným v trestním řízení **Oznámení o podezření ze spáchání trestného činu**. Vzhledem k této skutečnosti a v souladu s tiskovou zprávou Univerzity Palackého ze dne 18. 4. 2005 nemůže Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci poskytovat až do vyřešení Oznámení o podezření ze spáchání trestného činu další informace.

ivo Bartáček, děkan Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci
V Olomouci 19. dubna 2005

Prof. Josef Jařab...

Dokončení ze str. 1

republiky je program v ČR spravován česko-americkou Fulbrightovou komisí, která např. v letech 1992–2003 podpořila svými granty přes 300 českých stipendistů a cca 250 stipendistů z USA a poskytla na 112 cestovních grantů. Prvním předsedou její správní rady se stal v roce 1991 právě prof. J. Jařab.

Senátor a emeritní rektor UP v Olomouci a Středoevropské univerzity v Budapešti prof. J. Jařab právě ukončil své čtyřleté období v roli prezidenta Evropské asociace amerikanistů, je členem rady nadací či akademických společností. Je také autorem, spoluautorem nebo editorem více než 30 knih, sbírek esejů a antologií, většinou z oblasti americké a anglické literatury a z literární teorie.

Cena je pojmenována po americkém prezidentu W. Wilsonovi, který se roku 1918 významně zasloužil o vznik samostatného Československa a zasedal se nejen o právo národů na sebeurčení, ale podílel se na utváření Společnosti národů, předchůdkyně nynější OSN, kterou o čtvrt století později svou kongresovou rezolucí výrazně podpořil právě senátor W. J. Fulbright.

-nav-, foto na titulní straně archiv VUP

Senátoři UP schválili návrh dělení státní dotace MŠMT ČR pro UP na rok 2005

■ Akademický senát UP schválil na svém předposledním zasedání (13. 4.) návrh nové metodiky dělení státní dotace, jakož i návrh dělení dotace MŠMT ČR pro UP na rok 2005.

Oba návrhy byly senátem UP přijaty po delší diskusi. Tradičně se nejproblematictější nacházela shoda v souvislostech týkajících se centrálních jednotek, jež jsou podle některých senátorů stále finančně předimenzované. Čím více prostředků tato vysoká škola získává, tím je debata o nich komplikovanější. Ráda bych ale zdůraznila, že Univerzita Palackého Informační centrum potřebuje, reagovala na neustálé připomínky směřující k finanční náročnosti Informačního centra UP a centrálních jednotek v obecném měřítku prof. J. Mačáková, rektorka UP. Senátorskému jednání byl tentokrát přítomen i ředitel Informačního centra PhDr. R. Hladký, aby společně s kvestorem UP Ing. J. Jirkou komentovali některé aktivity dříve financované z rozpočtu IC UP, jež nyní byly vyvedeny do centrálních prostředků (jednalo se o částku 3,014 mil. Kč). Původní návrh vedení UP – 5 % navýšení pro IC UP – AS UP nepřijal; podle jeho výpočtů jde o nárůst o 11,6 % a v této podobě také dělení dotace schválil. Před samým hlasováním o obou návrzích hovořil k senátorům také doc. J. Štefanides, předseda ekonomické komise AS UP, který prezentoval její stanovisko. Ta se ke svému jednání o výše uvedených dokumentech sešla v pětičlenném počtu, ve stejném složení se i pozitivně vyjádřila jak k návrhu metodiky, tak k návrhu dělení. (Více informací k tomuto tématu přineseme v příštím čísle Zurnálu UP).

Akademický senát UP se na svém téměř posledním zasedání zabýval mj. *Návrhem o bezúplatném převodu objektu astronomické pozorovatelný v Lo-*

šově včetně příslušných pozemků Občanskému sdružení Hvězdárna Olomouc (AS UP vzal tento návrh na vědomí) a Návrhem Smlouvy o ubytování (AS UP vyjádřil s návrhem souhlas, a to po korekci vypovědní lhůty). O současném stavu novelizace zákona o vysokých školách informovala v závěru senátory rektorka UP.

Poslední veřejné jednání AS UP se uskutečnilo 4. 5. 2005 (Velká zasedací místnost Rektorátu UP, 13 hod.). V jeho průběhu budou mj. zveřejněny i výsledky probíhajících voleb.

M. Hronová

▲ *Motto letošních Ekologických dnů 2005 – „Krajina pochybnosti...“ – naplnil i seminář, který na téma „Pochybnosti o současném způsobu vzdělávání“ proběhl v aule Přírodovědecké fakulty UP 18. 4. Zúčastnil se jej mj. prof. J. Zrzavý, CSc., z Entomologického ústavu AV ČR.*

-red-, foto -tj-

ENTER

V galerii Chodba – 1. poschodí UC UP (konviktu) – probíhá v současné době výstava studentů a absol-

▲ *Na snímku zleva doc. J. Šetlík, Mgr. J. Běbarová a prof. M. Karel*

ventů ateliéru Prostorová tvorba prof. Mariana Karla z Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze. Jedná se o prostorové realizace s použitím různých materiálů: kov, plexisklo, folie PVC, dřevo, sklo, papír atd. a též o kresby, barevné kresby, fotografie, kombinované techniky – materiály, se kterými ateliér počítá při realizacích do architektury. Mladí autoři, okouzlení jedinečným prostorem nekonečné chodby jezuitského konviktu a jejími světelnými kvalitami, komponovali své práce přímo do tohoto místa. Způsobem zcela současným (a pro baroko tak typickým) pracovali především se světlem, které tvoří na jedné straně dramatické objemy, na straně druhé odlehčení a odhmotnění, a neváhali zdůraznit závažnost svého uměleckého sdělení i dalším barokním principem: monumentalitou. Velmi odpovědný „vstup“ studentů, kteří dílem v pražském ateliéru, dílem několikadenní prací přímo na místě ztvárňovali své představy, se projevil osvobozením daného prostoru od dogmatu dosud zde uplatňovaného o nedotknutelnosti historického

slohu, živou proměnou známé chodby a zjištěním, že současný názor může v konfrontaci s historickým slohem nejen obstát, ale dokonce stávající barokní prostředí ve svém účinnu posílit.

Usílí studentů VŠUP, kteří mimořádně neváhali vložit do realizace značné finanční částky, bylo vydatně podporováno i jejich profesorem M. Karlem, který tuto akci zastrešoval jak duchovně při koncepci, tak fyzicky při instalaci.

Spolupráce s VŠUP v Praze, která byla tímto Katedrou výtvarné výchovy PdF UP navázána, slibuje možnost budoucích výměnných akcí, při kterých se budou moci naši studenti se svými vybranými pracemi prezentovat na půdě VŠUP v Praze. Jejich pražští kolegové jim naznačili cestu.

Výstava „ENTER“ byla slavnostně zahájena 6. 4. 2005 doc. J. Šetlíkem za přítomnosti prof. M. Karla, jeho asistentů a většiny vystavujících, jakož i četných hostů, mj. paní A. Šimotové, děkana PdF UP prof. F. Mezihoráka a dalších. Vernisáž osvěžila hudební improvizace PhDr. J. Bláhy a J. Šafaříka.

Výstava ENTER potrvá do 5. 5. 2005.

Mgr. J. Běbarová, foto archiv KVV

Studenti FTK UP ve spolupráci s Domem dětí a mládeže Zábřeh, Plaveckým areálem, kinem Retro a městem Zábřeh pořádají již

XIII. ročník

Regionální speciální olympiády

Sportovní soutěž proběhne **27. 4. 2005** v prostorách Plaveckého areálu Zábřeh pod patronací starosty města Zábřeh Ing. Arch. P. Fabiána.

Program speciálních olympiád je akreditovaným sportovním programem olympijského výboru. Oficiální zahájení se uskuteční v 9.35, konec sportovního zápolení je plánován na 17. hodinu. Sportovní obsah: plavání, bobce (hra podobná francouzskému petanque), přizpůsobené sporty a vodní přizpůsobené sporty.

Souběžně se soutěží se v zářežském kině Retro uskuteční seminář o volnočasových aktivitách mentálně postižených a beseda na téma *Paralympiáda Athény 2005* za účasti prof. H. Váلكové, děkanky FTK UP a ředitelky ČHSO (11 hod.), a Mgr. I. Machová, trenérka české atletické reprezentace tělesně postižených sportovců (17 hod.).

Hnutí Speciální olympiád (SO) si klade za cíl umožnit co největšímu počtu lidí s mentálním postižením pravidelnou sportovní činnost a účast na sportovních soutěžích bez ohledu na absolutní výkon. Na Speciálních olympiádách (SO) je výkon chápán jako kategorie individuální, sportovci jsou při sportovních soutěžích rozdělení zásadně do skupin podle své výkonnosti a každému se dostane ocenění a uznání.

Katedra filozofie a patrologie CMTF UP srdečně zve všechny zájemce na přednášku

Bolzanova teorie pojmu z dnešního hlediska,

kteřou pronese

prof. PhDr. Pavel Materna, CSc.

(Filozofický ústav AV ČR v Praze, Katedra filozofie FF MU v Brně),

v pondělí 25. 4. 2005 ve 14.00 hod. v místnosti UO/1 CMTF UP.

S cílem povzbudit a rozšířit znalosti a výzkum o Latinské Americe a Pyrenejském poloostrovu mezi vysokoškolskými studenty v České republice, vypisují velvyslanectví iberoamerických zemí Argentiny, Brazílie, Kuby, Chile, Španělska, Mexika, Peru, Portugalska, Uruguaye a Venezuely akreditovaná u vlády České republiky soutěž

Iberoamerická cena Premio Iberoamericano

za následujících podmínek:

- zúčastnit se mohou **čestí** vysokoškolské studenty bakalářského a magisterského studia žijící v České republice, kteří předloží práci s přímým vztahem k Latinské Americe nebo Iberskému poloostrovu; účastníci musí předložit doklad o studiu na vysoké škole;
- práce musí být vypracovány ve španělském nebo portugalském jazyce; hodnocen bude jednak jejich obsah, jednak jazyková úroveň;
- maximální rozsah práce (vyjma eventuální bibliografie a příloh) je 20 stran; typ písma *Times New Roman*, velikost 12, dvojitě řádkování, u poznámek velikost písma 11; všechny práce musí být řádně podepsány autorem; v práci musí být uvedeno celé jméno, věk, studijní ročník, adresa bydliště, e-mail, telefonické spojení a jméno akademické instituce, kde soutěží studuje;
- práce musí být odevzdaný v tištěné a elektronické verzi (na disketě) v kanceláři sekretáře Pro Tempore (Kubánské velvyslanectví, Sibiřské nám. 1, Praha 6, 160 00 Praha 6) nejpozději 11. listopadu 2005 (do15.00 hod);
- porota udělí tři hlavní ceny: první cenu ve výši USD 1 000, druhou cenu ve výši USD 750, třetí cenu ve výši USD 500;
- ceny budou předány během ceremoniálu na Karlově univerzitě v prosinci 2005.

Iniciativa Týdne neklidu

zve na seminář na téma

Externí hodnocení vysokých škol aneb Jak a proč se mají univerzity srovnávat?

kteřý se uskuteční **28. 4. 2005 od 10.00 hod. v Modré posluchárně Karolina (Celetná 20) v Praze.**

Program:

Zahájení.

Vystoupení G. Federkeila (Centrum für Hochschulentwicklung) na téma *Hodnocení kvality vysokých škol ve Spolkové republice Německo*. (Přednáška bude simultánně překládána.) Vystoupení D. Sparlinga (Centrum zahraničních studií Masarykovy Univerzity)

na téma *Evaluační program Evropské asociace univerzit jako východisko pro strategické plánování rozvoje Masarykovy Univerzity*. Vystoupení zástupce Centra pro studium vysokého školství na téma *Projekt hodnocení kvality vysokých škol v České republice*.

Panelová diskuse.

INFORMACE, OZNÁMENÍ, POZVÁNKY

Pod záštitou rektorky UP prof. J. Mačákové, CSc., a předsedy České asociace univerzitního sportu doc. F. Dvořáka, CSc., budou **dne 1. května 2005** v Olomouci slavnostně zahájeny **České akademické hry 2005**. Zahájení se uskuteční v Uměleckém centru UP v 17 hod.
Informace: www.cah2005.com.

Polonistický čtyřhlas

V rámci grantového projektu „Fellow of Young Visegrad Polonists“ financovaného mezinárodním Visehradským fondem a Univerzitou Palackého bude **27. 4.** v Olomouci slavnostně zahájen mezinárodní vědecký workshop mladých polonistů z České republiky, Polska, Slovenska a Maďarska – *Polonistický čtyřhlas*. Na programu dvouhodinného setkání jsou vystoupení zástupců polonistických pracovišť Univerzity A. Mickiewicze (Polsko), Univerzity P. Pázmányho (Maďarsko), Univerzity J. A. Komenského (Slovensko) a UP, literární a lingvistické workshopy; doprovodný program zahrnuje setkání básníků, filmovou projekci, záznam divadelního představení aj.

Cena Františka Palackého

Cena Františka Palackého je oceněním vynikajících výsledků tvůrčí činnosti na poli vědy nebo kultury, které přispívají k prestiži České republiky a Univerzity Palackého v Olomouci.

Cenu uděluje jménem Univerzity Palackého její rektor. Cena se uděluje zpravidla jednou za dva roky a udělení je spojeno s finanční odměnou 50 000 Kč. Na tuto odměnu přispívá Obecní úřad v Hodslavicích a Městský úřad v Neratovicích podle smlouvy uzavřené s Univerzitou Palackého v Olomouci.

Návrh na udělení *Ceny Františka Palackého* může předložit každý člen akademické obce UP, a to Vědecké radě té fakulty, na které je zaměstnán. Návrh (vzor návrhového listu je k dispozici na úseku prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu) se předkládá rektorovi cestou děkanů fakulty.

Pro udělení *Ceny Františka Palackého* v roce **2006** je možno předkládat návrhy **do 13. 5. 2005**.

Přednáška k počtí J. L. Fischera v roce 2005

„Přednáška k počtí J. L. Fischera“ se uskuteční jednou ročně jako projev ocenění významu osobnosti prvního rektora obnovené olomoucké univerzity. Koná se zpravidla v listopadu.

K jejím přednesení vybere k tomuto účelu rektorem UP jmenovaná výběrová komise významnou českou či zahraniční osobnost z kterékoliv vědní oblasti.

Kterýkoliv člen akademické obce může podat svůj návrh na kandidáta přednášky. Součástí tohoto návrhu musí být stručné zdůvodnění. Návrhy budou zaslány prorektorovi pro záležitosti vědy a výzkumu **do 13. 5. 2005**.

Členem výběrové komise je prorektor pro záležitosti vědy a výzkumu a zástupce každé fakulty. Výběrová komise tajným hlasováním zvolí tři kandidáty; na první místo zařadí toho, který obdržel nejvíce hlasů.

Kandidát, který byl navržen výběrovou komisí (obdržel nejvíce hlasů), je oznámen Vědecké radě UP. Ta vyjádří svůj souhlas s navrženým kandidátem hlasováním.

HABILITACE

Vědeckopedagogická rada oboru chemie PříF UP v Olomouci, Katedra anorganické chemie PříF a olomoucká podbočka České společnosti chemické Vás srdečně zvou na přednášku

RNDr. Pavla Kopela, Ph.D.:

Koordináční sloučeniny kyseliny trihiokyanurové (přednáška v rámci habilitačního řízení)

Přednáška se uskuteční **26. 4. ve 14.00 hod.** v posluchárně Katedry anorganické chemie, Křížkovského 10, Olomouc.

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP

Výzkum dědičných metabolických poruch

S koncepcí dědičných poruch metabolismu přišel anglický lékař sir Archibald E. Garrod již v roce 1902. Studoval pacienty s alkaptonurií a upozornil na to, že na rozdíl od zdravých osob vylučují do moči velké množství kyseliny homogentisové (alkaptonu). Pověšil si také, že tato choroba je familiárně podmíněná, že v rodinách zdravých rodičů je často postižen jeden nebo více sourozenců. Svě nálezy diskutoval se světovým genetikem rostlin Wiliamem Batesonem a došel k závěru, že způsob výskytu této choroby v rodinách se dá interpretovat přesně podle J. G. Mendela. Na alkaptonurii tak popsal historicky první případ recesivně přenášené choroby u člověka. Teprve o 50 let později byla Garrodova hypotéza „vrozenných omylů metabolismu“ potvrzena průkazem deficitu enzymu (oxidáza kyseliny homogentisové) v játrech u nemocných s alkaptonurií.

Američan G. W. Beadle na základě genetických pokusů s plísní chlebovou (Neurospora) vyslovil směle domněnku, že každá enzymově podmíněná chemická reakce je v organismu řízena jedním genem. Tato hypotéza se stala populární pod názvem „jeden gen – jeden enzym“, a i když nebyla plně správná, významně ovlivnila rozvoj biochemické genetiky člověka. Příčinný řetězec – gen změněný mutací → chybějící či defektní enzym → metabolický blok v biochemické dráze → nahromadění nefyziologického metabolitu v organismu → choroba – byl postupně prokázán u mnoha dalších chorobných stavů (viz obr.).

Dnes je známo několik set dědičných poruch metabolismu. Většina těchto defektů má závažné patologické následky. V jejich laboratorní diagnostice a výzkumu dosahuje uznávaných výsledků skupina pracovníků v Laboratorii dědičných metabolických poruch ve Fakultní nemocnici Olomouc. Vedoucí laboratoře **RNDr. Tomáš Adam, Ph.D.**, vyhověl našemu přání, aby čtenářům univerzitního časopisu pověděl o náplni práce a výsledcích tohoto pracoviště:

Pokusím se v tomto příspěvku shrnout vývoj pracoviště za posledních pět let. Laboratoř dědičných metabolických poruch (Oddělení klinické biochemie, FN Olomouc) je pracovištěm, které se zabývá laboratorní diagnostikou, vědeckou činností a výukou. V laboratoři pracují čtyři vysokoškoláci a tři laboranti.

Většina výzkumné práce je uskutečněna za významného podílu studentů.

V diagnostické oblasti považují za nejvýznamnější naši úspěšnou účast ve všech oblastech programu kontroly kvality práce laboratoří zabývajících se diagnostikou dědičných metabolických poruch – „European Research Network for Evaluation and Improvement of Screening Diagnosis and Treatment Inherited Disorders of Metabolism“.

Pracoviště bylo v loňském roce na třetím místě z dvaceti zúčastněných evropských laboratoří v systému „Proficiency testing“, který komplexně hodnotí proces diagnostiky od klinické rozvahy až po finální péči o diagnostikovaného pacienta. Za tyto výsledky bych rád na tomto místě poděkoval všem svým spolupracovníkům.

Vědeckou práci konanou na pracovišti v uplynulých pěti letech lze rozdělit do tří oblastí. První dvě jsou zčásti prolínající se stále oblastí zájmu pracoviště – choroby purinového a pyrimidinového metabolismu (1–9) a vývoj nových diagnostických metod (10–14). Třetí oblastí byla úspěšná spolupráce na projektu, jenž se zabýval jednou z nejčastěji se vyskytujících dědičných chorob metabolismu – cys-

tinurií. Jedná se o chorobu transportu cystinu a dibazických aminokyselin v ledvinách a střevě a pacienti trpí opakovanou tvorbou ledvinových kaménků. Na projektu spolupracovali kolegové z Ústavu analytické chemie AVCR v Brně, Centra molekulární biologie a genové terapie FN v Brně a Ústavu dědičných metabolických poruch VFN a 1. LF UK v Praze. Spolupráce to byla velmi úspěšná – během tří let řešitelský kolektiv publikoval sedm článků v časopisech s impaktním faktorem 2–4, přispěl kapitolou do knihy a pronesl sedm přednášek na zahraničních konferencích (15–17, + <http://ldmp.fnol.cz>).

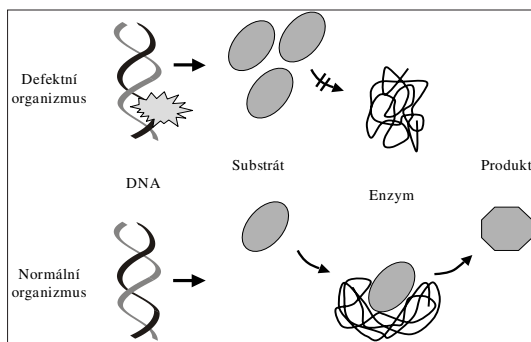
V oblasti pedagogické se podílíme na výuce v oborech lékařská genetika (LF), biochemie a analytická chemie (PřF). Největší váha je však v oblasti vedení doktorandů a diplomantů.

A jaká je budoucnost?

V laboratoři je spousta mladých lidí, doufejme proto, že i budoucnost bude dobrá. Zaměření těchto pregraduálních i postgraduálních studentů je vzhledem k charakteru práce nejrůznější – biochemici, analytici chemici a molekulární biologové. Aktuálně jsou na pracovišti tři doktorandi, tři diplomanti a dvě doktorská studia se připravují.

Před dvěma lety jsme začali pracovat na projektu, jehož cílem je poznat patobiochemii dědičných defektů purinové syntézy de novo (biochemická cesta tvořící purinové nukleotidy postupně z jednoduchých

Dokončení na str. 5

▲ Schéma zobrazující princip dědičného onemocnění metabolismu. Defektní gen v DNA produkuje protein (enzym), který není schopen uskutečnit normální konverzi substrátu na produkt. Důsledkem je hromadění substrátu a chybění produktu dané biochemické reakce

Poznámky:

1. Adam T., Friedecký D., Fairbanks L. D., et al. *Clin. Chem.*, 45 (1999) 2086–2093.
2. Adam T., Sevcik J., Svagera Z., et al. *Electrophoresis*, 20 (1999) 564–568.
3. Lemr K., Adam T., Frycak P., et al. *Mass spectrometry for analysis of purine and pyrimidine compounds*. In *Purine and Pyrimidine Metabolism in Man*. X. Zoref-Shani E., Sperling O. (eds.) Kluwer Academic/Plenum Publishers, New York, 2000, 399–403.
4. Frycak P., Huskova R., Adam T., et al. *J Mass Spectrom.* 37 (2002) 1242–1248.
5. Frycak P., Lemr K., Adam T., et al. *Chem Listy* 97 (2003) 93–100.
6. Adam T., Lochman P., Friedecký D. *J. Chromatogr. B Biomed. Sci. Appl.*, 767 (2002) 333–340.
7. Friedecký D., Adam T., Barták P. *Electrophoresis*, 23 (2002) 565–571.
8. Adam T., Friedecký D., Fairbanks L. *Capillary electrophoresis in diagnosing purine and pyrimidine inherited metabolic disorders*. *Electrophoresis in Medicine*. National Institutes of Health (NIH), Bethesda, MD, USA. 8th–10th August 1999 (přednáška).
9. Adam T., Lochman P., Friedecký D. *Determination of purines and pyrimidines in body fluids by micellar electrokinetic chromatography*. 10th International Symposium on Purines and Pyrimidines in Man. Tel Aviv, Israel, 14th–19th May 2000 (přednáška).
10. Huskova R., Barták P., Cap L., Adam T. *J Chromatogr. B Analyt. Technol. Biomed. Life Sci.* 799 (2004) 303–309.
11. Huskova R., Chrastina P., Adam T., Schneiderka P. *Clin. Chim. Acta.* 350 (2004) 99–106.
12. Adam T. *Capillary Electrophoresis for diagnosing PP disorders*. 7th Symposium European Society for the Study of Purine & Pyrimidine Metabolism in Man. Workshop „What will be our tools for investigation PP metabolism in the 2000+“. Gdansk, Poland. (přednáška)
13. Adam T. *Capillary electrophoresis*. EUROMEDLAB, 14th IFCC-FESCC European Congress of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine, May 26–31, 2001, Praha. *Clin Chem Lab Med* 39 (2001) 78 (přednáška).
14. Adam T., Friedecký D., Lochman P. *Analysis of intracellular nucleotides by capillary electrophoresis*. 10th International Symposium on Purines and Pyrimidines in Man. Tel Aviv, Israel, 14th–19th May 2000. (přednáška)
15. Skopková Z., Hrabincová E., Štátná S., Kozák L., Adam T. *Ann Hum Genet.* in press.
16. Lochman P., Adam T., Friedecký D., Adam T. *Electrophoresis*, 24 (2003) 1200–7.
17. Kleparnik K., Grochova D., Skopkova Z., Adam T. *Electrophoresis* 25 (2004) 57–64.

Dlouhodobý záměr Univerzity Palackého: smysl, cíle, perspektivy

K jednomu z klíčových úkolů vedení UP patří v současné době zpracování *Dlouhodobého záměru UP* na roky 2006–2010 a jeho *Aktualizace* na rok 2006. Jednotlivé fakulty by vize dlouhodobých záměrů svých pracovišť měly se zdůrněním konkrétních priorit vypracovat do konce dubna 2005, první sumarizace obou dokumentů by měla být připravena do konce letního semestru 2005.

Povinnost zpracovávat, každoročně aktualizovat a zveřejňovat *Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké nebo další tvůrčí činnosti veřejné vysoké školy* ukládá veřejným vysokým školám Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). Z něj také vyplývá nutnost dlouhodobý záměr projednat s ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v termínu a formě, kterou stanoví ministr.

Dlouhodobý záměr UP pro období 2000–2005 vychází zejména z „Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol“ a z dokumentu „Program rozvoje UP do roku 2006“, který byl zpracován v roce 1996. Ve svých cílech se dokument opírá o hodnotící zprávy akreditační komise, hodnocení vnějších subjektů (CRE) a o další materiály UP, jako jsou výroční zprávy, zprávy o hospodaření a závěry jednání oficiálních grémíí UP. Jeho cíl, k němuž UP měla v tomto období směřovat, je formulován jako pokračování UP v *nastoupené cestě ke standardní evropské univerzitě všeobecného zaměření s výrazným mezinárodním postavením v klíčových disciplínách na univerzitě pěstovaných. Mezinárodní postavení UP bude posilováno podporou zahraničních studijních a pracovních pobytů akademických pracovníků a studentů a v této souvislosti i kvalitní jazykovou přípravou.*

Priority Dlouhodobého záměru UP na roky 2000–2005

Na základě Dlouhodobého záměru UP na roky 2000–2005 byly stanoveny následující priority:

- podpora stávajících špičkových vědeckých kolektivů (soustředěných kolem výzkumných záměrů), podpora vzniku Výzkumných center na UP;
- vytipovat prioritní směry výzkumu na těch fakultách, kde takové kolektivy zatím nejsou, včetně jejich personálního a materiálního zabezpečení;
- postupně vybudovat Vědecko-technický park UP a Komerční centrum UP jako významné příležitosti pro rozvoj badání a materializaci jeho výsledků;
- programově zvyšovat kvalifikace (Ph.D., habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem) především mladších pracovníků v návaznosti na výsledky jejich vlastní vědecké a pedagogické práce;
- přijmout evropské normy zvyklostí při vypracování systému hodnocení kvality;
- zaměřit se na harmonizaci studijních programů se studijními programy evropských vysokých škol a dokončit zapojení všech součástí UP do kreditového systému;
- zvýšit rozmanitost studijní nabídky zejména magisterských a doktorských studijních programů a zvýšit podíl distanční, případně kombinované formy vzdělávání, v tomto případě i bakalářských studijních programů;
- zajistit výuku cizích jazyků všech studentů UP s cílem ovládnout 2 cizí jazyky a zvýšit počet studijních programů vyučovaných v cizích jazycích;
- zvýšit počet kurzů a studijních programů vyučovaných v cizích jazycích;

- vytvořit univerzitní poradenské centrum, které bude zajišťovat poradenství pedagogicko-psychologické a poradenství profesní;
- vypracovat a realizovat systém vyhodnocování dat o uplatnění absolventů;
- vypracovat nový model organizační struktury UP, který bude optimalizovat administrativu UP a respektovat sjednocení stejných a příbuzných oborů do nových uskupení v rámci stávajících fakult;
- dopracovat automatizovaný informační systém o subsystém pro management školy, který bude obsahovat agregované údaje ze všech oblastí působení UP a vhodným výběrem stejných ukazatelů umožnit srovnávání vývoje v časových řadách;
- trvale rozvíjet informační a komunikační technologie (ICT) a rozšiřovat přístup k informačním zdrojům;

- vypracovat „Systém pohybové, rekreační a sportovní aktivity akademické obce UP s návazností na region města Olomouce“;
- v investiční výstavbě soustředit pozornost především na tyto oblasti: náhrada objektů, které UP vrací církvi na základě restitučních zákonů; koncentrace pracovišť UP do menšího počtu areálů se zaměřením zejména na pracoviště Přírodovědecké fakulty UP; zvýšení ubytovací kapacity kolejí.

Jak dále z Dlouhodobého záměru UP pro dané období vyplývá, strategickým záměrem UP je začlenění UP jako výzkumného typu univerzity do systému evropského vysokého školství postupnou harmonizací výchovně-vzdělávacího, vědeckého, výzkumného, vývojového, uměleckého a dalšího tvůrčího procesu, dalším rozvíjením mezinárodní spolupráce a sjednocením právních a organizačních norem.

Aktualizace Dlouhodobého záměru UP na rok 2005

Aktualizace DZ UP na rok 2005 vychází ze schváleného Dlouhodobého záměru UP, respektuje priority, které jsou v něm stanoveny, a navazuje na zprávu o záměru na rok 2000, 2001, 2002, 2003 a 2004. Podle jejího znění by se v roce 2005 UP měla zaměřit zejména na následující oblasti: **vzdělávání a péče o uplatnění absolventů** (odpovídají prorektorka pro záležitosti studentů a prorektor pro studijní záležitosti), **informační technologie** (odpovídá prorektor pro záležitosti organizace a informačních systémů), **výzkum a vývoj** (odpovídá prorektor pro záležitosti vědy a výzkumu), **akademický pracovníci** (odpovídá vedení UP, Vědecká rada UP a Kolegia oborů), **hodnocení kvality vzdělávání** (odpovídá prorektor pro studijní záležitosti), **mezinárodní spolupráce ve vzdělávání** (odpovídá prorektorka pro zahraniční styky a záležitosti vnějších vztahů, Kancelář zahraničních styků), **řízení a správa** (odpovídá prorektor pro záležitosti organizace a informačních systémů), **financování a investiční rozvoj** (odpovídá kvestor), **ubytovací a stravovací za řízení, péče o studenty** (odpovídá kvestor), **vnější vztahy univerzity** (odpovídá prorektorka pro zahraniční styky a záležitosti vnějších vztahů, kancléř UP) – podrobně viz <http://www.upol.cz/odkazy/uredni-deska/dokumenty-a-normy/>.

-red-

Výzkum...

Dokončení ze str. 4

látek). V této metabolické dráze, která je jinak díky svému významu pro léčbu rakoviny velmi dobře a dávno prozkoumána a její znalost patří k biochemickému kánonu, byly popsány dosud pouze dva defekty. Naším cílem je porozumět těmto dosud nepoznaným defektům na úrovni chování buňky a vytvořit pro ně diagnostické postupy. Jsem rád, že projekt zaujal i zahraniční kolegy a my můžeme díky jejich podpoře postupovat rychleji. Ve spolupráci s týmem profesora D. Pattersona z Eleanor Roosevelt Inst. (Denver, Co, USA) studujeme experimentální buněčné modely – křeččí ovariální buňky defektní v jednotlivých krocích purinové de novo syntézy. Doufám, že bude úspěšná i práce na myších modelech, které by umožnily lépe předvídat klinické dopady těchto defektů. Díky spolupráci s profesorem R. Weversem (Laboratory of Paediatrics & Neurology, UMC, Nijmegen, Holandsko) máme pro své studie k dispozici nejmodernější instrumentální techniku, která by byla pro nás jinak nedostupná.

Druhým aktuálně řešeným projektem je společný grantový úkol řešený ve spolupráci s Porodnicko-gynekologickou klinikou (dr. Procházká), v němž se snažíme odpovědět na otázku, zda a v jakém rozsahu jsou metabolická onemocnění příčinou těhotenských ztrát.

Třetím směrem našeho současného výzkumu je účast na zahajovaném výzkumném záměru „Studium genů a molekulárních mechanismů účastnicích se řízení krve tvorby, jejich klinický význam a využití k cílené léčbě“. V poznámce připojuji výběr z našich výsledků.

RNDr. T. Adam, Ph.D.

OTÁZKY PRO REKTORKU UP

Jak se vyvíjelo naplňování Dlouhodobého záměru UP v uplynulém období (2000–2005)? Lze již dnes alespoň stručně vyhodnotit, co se podařilo realizovat?

Dlouhodobý záměr UP byl celkově připraven spíše v obecné rovině a konkrétní záměry pak byly

stanovovány v Aktualizaci na příslušný rok. Naplňování DZ UP je možné pravidelně sledovat ve Výročních zprávách o činnosti UP. Správní radě

UP předkládáme vždy současně s návrhem Aktualizace DZ informace o plnění za předchozí rok. V souladu s tímto zhodnocením je také vždy upřesňována představa na další rok. V letošním roce připravujeme v souladu se Statutem UP hodnocení, ve kterém bude i zpráva o naplňování DZ.

V čem by měl připravovaný Dlouhodobý záměr UP na období 2006–2010 podle vašeho názoru navazovat na předchozí a ve kterých oblastech je třeba naopak formulovat nové či pozměněné vize, konkrétní priority atp.?

Dlouhodobý záměr UP bude na předchozí navazovat ve všech základních oblastech činnosti univerzity. Jeho příprava probíhá odlišně, očekáváme, že se do ní významně zapojí Kolegia oborů. O spolupráci jsme požádali také Olomoucký kraj, Statutární

město Olomouc, Úřad práce, Statistický úřad, Hospodářskou komoru.

Na které konkrétní úkoly (priority) by měla být konkrétně zaměřena Aktualizace Dlouhodobého záměru UP na rok 2006?

Diskuse o prioritách Aktualizace DZ na rok 2006 teprve začíná. Uvítala bych podněty členů akademické obce i zaměstnanců. Aktivní roli by měla sehrát Vědecká rada UP i Akademický senát UP.

Mohla byste upřesnit, jaké kroky bude vypracování DZ UP v letošním roce vyžadovat, vč. určitého harmonogramu a kdo konkrétně se na jeho tvorbě za jednotlivé části UP podílí?

V týmu, který připravuje DZ UP, jsou paní děkanka a děkan, koordinátorem je prorektor Horák, který pro tento tým a pro Kolegia oborů připravil základní podkladové materiály o současném stavu UP. Podkladem bude také hodnocení, které na základě materiálů připravených Kolegií oborů, proběhlo na jednotlivých fakultách. Podklady pro přípravu DZ z Kolegií oborů, od vedení fakult, prorektorek a prorektorů, ředitele IC UP a také od dalších partnerů, se kterými UP dlouhodobě spolupracuje (Olomoucký kraj, Statutární město Olomouc... viz výše) by se měly shromáždit do konce dubna. V průběhu května bychom měli připravit návrh, který bude vycházet z těchto podkladů a z DZ MŠMT. Návrh pro projednání ve Vědecké radě UP, Správní radě UP a Akademickém senátu UP by měl být připraven do konce června tak, abychom mohli dodržet termín pro odevzdání stanovený MŠMT – do 15. října 2005.

-mav-, foto -tj-

Čtenářský klub v Britském centru Knihovny UP v Olomouci

Chceme-li nadchnout čtenáře, nejlepší motivací je dát jim příležitost povídat si s těmi, kteří sami hodně čtou. To mohou potvrdit členové čtenářského klubu, který vznikl v Olomouci koncem roku 2004. K tomuto rozhodnutí přispěl cyklus přednášek a seminářů o současné britské literatuře, který vedla Miša Čaňková v Britském centru Knihovny UP. Účastníky těchto seminářů byli ti, kdo se zajímají o angličtinu a také rádi čtou. A Miša Čaňková v nich dokázala vzbudit nadšení. Podařilo se jí to nejen zasvěcenou prezentací o nejnovější britské literatuře, ale i přátelskou atmosférou, kdy všichni měli příležitost sdílet své názory a dojmy s lidmi stejných zájmů, pro které je dobrá kniha nejlepším přítelem. Každý seminář přinesl zajímavou zkušenost, neboť knihy byly prezentovány na kulturně politickém pozadí a ukázky byly velmi pečlivě vybrány, a tak v každém semináři zazněly hlasy autorů, které přímo motivovaly účastníky, aby se pustili do četby.

V Británii si knihovnici všimli, že návštěvníci knihoven si půjčují více knih z hromádek, které byly vrácené, než z jiných oddělení knihovny. Skutečnost, že tyto knihy byly vráceny jinými čtenáři, je dostatečným doporučením pro ostatní. Potvrdilo se, že čtenáře přitahují poličky označené jako oblíbená četba. A právě tato znalost čtenářských reakcí vedla ke vzniku čtenářských klubů (v angličtině často označovaných jako reading groups).

S nápadem zahájit činnost čtenářských klubů v České republice přišla Britská rada a díky její materiální podpoře začaly se čtenářské kluby zaklá-

dat nejen v Olomouci, ale i v dalších českých městech, kde působí Britská centra. V Olomouci se uskutečnila první organizační schůzka před Vánoce 2004 a přilákala zájemce z různých profesí, které poji láska k četbě a zájem o angličtinu. Nejprve bylo nutné vybrat si knihy, o kterých budou členové na nejbližších setkáních diskutovat. Výběr respektoval jednoduchá kritéria, jako například to, že knihy by měly být čtivé, měly by poskytnout intelektuální zážitek a seznámit čtenáře s novými skutečnostmi. Tituly na seznamu zakoupila Britská rada, která sponzoruje celý projekt, a tak členové mají možnost si všechny knihy v Britském centru KUP zapůjčit.

Setkání čtenářů se konají pravidelně jednou měsíčně ve čtvrtek odpoledne. Vše probíhá v přátelské

Informace z Britského centra KUP

Přirůtky v knihovně

Během března byl knihovní fond obohacen o rozsáhlou kolekci reprezentativní britské literatury pro děti. Přes sto knih pohádek a dětských příběhů s nádhernými ilustracemi slouží jako první seznámení našich nejmenších návštěvníků s angličtinou. Studentům a budoucím učitelům pomáhají tyto knihy pochopit, jak důležitou úlohu hraje dětská literatura při poznávání okolního světa.

Cambridgeské zkoušky

Registrace na letní termín zkoušek skončily 16. 3. Přihlášky s příplatkem 800 Kč za pozdní registraci je možno podávat do konce dubna. Registrace na další termín zkoušek (prosinec) začínají v září.

Otevírací hodiny: út 9–12, 13–17, st 9–12, 13–17, čt 13–17, pá 9–15, so 9–12.

Další informace: Britské centrum KUP, Křížkovského 14, 771 11 Olomouc, tel./fax: 585 631 874, bc@upol.cz, www.bc.upol.cz.

atmosféře, k čemuž přispívá i občerstvení, které je též sponzorováno Britskou radou. Navštívíte-li tyto schůzky, máte dojem, že jste na párty s přáteli, kteří si rádi povídají o knihách a které právě teď zaujal velmi zajímavý příběh. Diskuse nejsou ve stroze akademickým duchu, každý účastník má příležitost vyjádřit svůj názor a popsat svůj dojem.

Čtete-li rádi a povídate-li si rádi o knihách s přáteli, připojte se k nám. Všichni, kteří jsou ochotni diskutovat v angličtině, jsou vítáni.

Kontakt: M. Vodičková, vodmcm@pdfnw.upol, E. Zuntychová eva.zuntychova@upol.cz., nebo přímo v Britském Centru Knihovny UP.

PhDr. M. Vodičková, PdF UP

Pozvánka na vodní turistiku

Akademik sport centrum UP pořádá pro studenty a zaměstnance kurzy vodní turistiky na Slovensku a Vltavě:

Slovenské řeky 24.–29. 6. 2005

Kurz pro vodáky s předchozím výcvikem pro 30–35 účastníků. Sjezdy Váhu, Čierneho Váhu, Dunajce, Oravy, Hronu. Ubytování ve stanech (kemp Borová Sihová u Lipt. Hrádku), strava ve vlastní režii. Cena 2 100 Kč pro držitele průkazu ASC, 2 300 Kč pro studenty a zaměstnance bez průkazu ASC (doprava, ubytování a místní náklady v ceně).

Vltava 22.–28. 8. 2005

Kurz pro milovníky Šumavy a Povltáví s bohatou kulturní a poznávací činností pro 30–35 účastníků. Vodní turistika na Vltavě, města, hrady a zámky, kláštery, muzea (Vyšší Brod, Rožmberk, Český Krumlov, Zlatá Koruna, Divčí Kámen). Ubytování: ve stanech, strava ve vlastní režii. Cena 1 700 Kč pro držitele průkazu ASC, 1 900 Kč pro studenty a zaměstnance bez průkazu ASC (doprava, kempy a tábořiště, částečně vstupné).

Příhlášky: tel. ASC: 585 636 451, 585 636 452, tel. PhDr. M. Havlík: 585 949 095, e-mail: martina.stanclova@upol.cz, havlik.asc@seznam.cz, http://ascup.upol.cz, Akademik sport centrum UP, tř. Míru 115, tel. 58 563 6451, ICQ 331-435-141.

Do Prahy se sjela...

Dokončení ze str. 1

jehož základě šířuje zprávu. Pokud by se třetí osoba (narušitel) pokusil klíč rozluštit, vždy ovlivní proud světelných paprsků. Příjemce pak pozná, zda dostal do rukou bezpečný šifrovaný klíč, nebo jeho deformovanou podobu. Vždy se tedy pozná odposlech. Nikoli ale samotné informace, ale jen klíče k jejímu rozšířování, vysvětluje Fiarášek. Dosed platí, že každá šifra je rozluštitelná. U klasických metod jde spíš o to, že vynálezce šifer přečtytrací luštitel či naopak (vždy jde o matematické kombinace čísel), u kvantové kryptografie vstupují do hry fyzikální zákony.

Současné systémy kvantové kryptografie využívají jako přenosové médium optická vlákna. Ta však dokáží v relativně kvalitní podobě přenést kvantovou informaci jen na desítky kilometrů, ale i tak experti zaznamenávají světelné ztráty a šумы, které kvalitu přenosu snižují. V Praze se proto mimo jiné hledaly cesty, jak zlepšit kvalitu odesílacích a přijímacích zařízení, zvýšit čistotu i délku přenosu.

-jš-, -red-

ROZHOVOR

S Petrem Volákem o e-mailech na UP

Během loňského roku byl vytvořen systém e-mailových adres v jednotném tvaru *křestní.příjmení@upol.cz* (viz článek *Za mailly přehlednější* – Žurnál UP č. 20 z 19. 3. 2004). Ukazuje se však, že stále přetrvává řada problémů. Na některé z nich jsem se zeptal **Mgr. Petra Voláka** z Oddělení počítačových sítí CVT. Mnozí zaměstnanci UP mají k novým e-mailům nedůvěru a často oficiálně používají „soukromé“ e-mailové adresy (*centrum.cz, volny.cz, tiscali.cz* apod.), protože se domnívají, že jsou spolehlivější.

Jsou e-mailové adresy ve starém tvaru, typu „vendulka@prfnw.upol.cz“ spolehlivější?

Jsou, protože do nových adres se snáze může všít chyba. Nové adresy jsou totiž generovány každý den, databáze se tedy stále obměňuje.

V jaké úrovni může chyba vzniknout a proč se tak děje?

To souvisí především s tzv. duplicitami. Bohužel ideální řešení neexistuje, zaměstnanců UP se stejným jménem i příjmením je překvapivě mnoho a e-mailová adresa v novém standardním tvaru „křestní.příjmení@upol.cz“ může být pouze jedna. Pokud je na UP někdo zaměstnan např. „na dohodu“, tak jakmile práci ukončí, zmizí mu též e-mailová adresa. A pokud je opětovně zaměstnan, tak mu je zase e-mail vytvořen. A mezitím může přibýt nebo naopak zmizet pracovník se stejným jménem. S tím samozřejmě případně chyba může souviset. Standardní „alias“ se tedy automaticky nevytvorí, existuje-li na UP již zmíněná „duplicita“ jménem. Navíc faktální správci obsluhující databázi, když nového uživatele vytvářejí, nemají přímé podklady.

Jak vypadá situace do budoucna? K chybám bude docházet stále?

Principiálně ano, existují ale možnosti, jak množství chyb zmenšovat. Jde především o řešení oněch „duplicit“ a o řešení zmíněných krátkých úvazků. Ve druhém případě lze situaci částečně řešit tím, že zrušení e-mailového účtu neproběhne ihned, ale třeba až po půl roce od ukončení spolupráce s UP. Některé problémy také vznikly skrze formulář, kdy si uživatelé sami doplňovali e-mail.

V jakém stavu je přihlašování do pošty přes webové rozhraní, jehož výhodou je, že je možné k pracovnímu počítači přistoupit z kteréhokoliv PC, třeba z domova? Mám na mysli přístup přes tzv. „veverka“, která je na adrese <http://webmail.upol.cz>.

Každěmu, kdo je v novém systému, webový poštovní klient funguje automaticky. Na novém systému může být každý, kdo o to požádá. Novým zaměstnancům (cca posledních 6 měsíců) webový klient funguje automaticky. Můžeme tedy převést poštu na „nový systém“ každému zájemci, ale máme problém s výkonem systému, dnes bezpečně dosta-

čuje jen pro desítky současně připojených uživatelů. Jakmile se jich na webové rozhraní („na veverka“) připojí najednou stovky, dojde ke zpomalení systému a nelze vyloučit ani poruchu. Předpokládáme, že letos provedeme zvýšení výkonu systému.

Jaká je na UP situace se spamem? Zvládáte nápor nevyžádané pošty?

Hlavní problém je v tom, že my sice umíme nastavit velmi silnou ochranu, ale ta za jistých okolností může někdy zamezit i legitimní poště. Asi víte, že si mnozí uživatelé stěžovali, že jim pošta nedošla. Museli jsme tedy nastavit slabší filtr a tak jim dnes část spamu projde.

Lze srovnat kvalitu řešení ochrany před spammem na UP s jinými poskytovateli – např. u tzv. freemailů?

Ve srovnání s velkými poskytovateli jsme na tom podobně, např. email.cz používá zcela stejný anti-spamový program, my jsme jej dokonce zavedli dříve. V současné době chystáme řešení, které vychází klientovi vstříc – tím bude uživatelsky nastavitelná antispamová ochrana.

Je známo, že existují viry (roboty), které dokážou najít na webové stránce e-mailovou adresu a pak jí zařadí do svého spamového seznamu. O tyto seznamy je velký (nelegální) zájem, dokonce se i prodávají, a právě takto se seznamy adres, a tedy i spam, velmi rychle šíří. Jisté je nutné, aby i UP neprodleně zavedla ochranu před těmito viry a jednou z možností je, aby byl na webových stránkách UP nrahzen znak „zavináč“ grafickým symbolem, který tyto roboty zmate. Kdo na UP může vydat pokyn k této úpravě kontaktních e-mailových adres na webu UP?

Samozřejmě ten, kdo web UP dělá, tedy AVC. Musím ještě dodat, že se dnes často na firemních webech veřejně vystavují kontaktní adresy pouze na sekretářku a ta pak sdělí další kontakt až na vyžádání. Pokud není e-mail nikde zveřejněn, tak je samozřejmě před spammem chráněn nejlépe. Ale toto řešení zřejmě pro naši univerzitu nebude vhodné.

Za rozhovor děkuje redaktor informačních mate-

riálů UP.

Mgr. M. Rusek

Rektoři olomoucké univerzity v letech 1573–1860

8. RUMER Gregorius (Řehoř), S.J. (* 1569 Báhoň na Slovensku – † 29. 9. 1627 Brno), rektor od 3. 9. 1613 do 23. 3. 1618

(I) Zatímco dosavadní rektori koleje a akademie TJ v Olomouci pocházeli ze západu Evropy, rodištěm Řehoře Rumera, v pořadí osmého rektora těchto jezuitských institucí, byl středoevropský jihovýchod, přesněji řečeno Království uherské, sestávající v 17. století z Horních Uher (nynější Slovensko), Dolních Uher (nynější Maďarsko), připojeného Knižectví sedmihradského (část nynějšího Rumunska) a některých dalších území, přičemž se jižní a východní hranice Uher proměňovala v závislosti na aktuálních vztazích habsburské monarchie s Osmanskou říší (jejichž nástupcem je nyní Turecko). O etnické příslušnosti Řehoře Rumera postrádáme informace, Václav Nešpor v *Dějích univerzity olomoucké* (1947) soudí, že Rumer byl „pravděpodobně Maďar“, spíše však byl potomkem německých kolonistů. V *Kapitolách z dějin olomoucké univerzity 1573–1973* (1973) je uvedeno, že se Řehoř Rumer narodil v Bánovcích nad Bebravou na Trenčínsku, ale V. Jankovič ve studii *Dvaja významní jezuiti zo Slovenska, z Báhoňe* (uverejnené r. 1988) dokazuje, že rodištěm R. Rumera byla obec Báhoň ležící 12 km východně od Pezinku, čemuž odpovídá i Rumerův přídomek „Baonnensis“.

▲ Počátek diaria rektora olomoucké koleje a akademie TJ P. Řehoře Rumera, S.J.: „Augustus 1613. Ultima Augusti venit P. Gregorius Rumer Olomutiu, futurus Rector eiusd' Collegij. September 1613. 3. die vesperi post Litanias promulgatus est Rector Collegij P. Greg. Rumer. (Srpen 1613. Posledního srpna přišel Otec Řehoř Rumer do Olomouce, budoucí rektor této koleje. Zář 1613. 3. dne večer po litaniích byl vyhlášen rektorem koleje Otec Reh. Rumer.)“ – Moravský zemský archiv Brno

Do Tovaryšstva Ježíšova vstoupil R. Rumer v roce 1592 v Brně, neboť tohoto roku a roku následujícího je uveden ve dvou personálních katalozích rakouské provincie mezi novici brněnského noviciátu TJ. Roku 1595 se šestadvacetiletý „Gregorius Rumer, Ungarus“ objevuje v personálním katalogu olomoucké koleje TJ mezi celkem čtyřmi jezuitskými posluchači logiky (dvěma Čechy a dvěma Uhry), to znamená v poslední třídě jezuitského gymnázia, v katalozích z letch 1596 a 1597 je zmiňován mezi jezuitskými posluchači filozofie. Další studia absolvoval Řehoř Rumer na jezuitské univerzitě ve Štýrském Hradci, zde se rovněž složením čtyř slavných slibů stal dne 13. prosince 1609 jezuitským profesem. Otevřela se mu tak cesta k vyšším pozicím v Tovaryšstvu, těšil se i důvěře štýrského arciběvy Ferdinanda (od roku 1619 římskoněmeckého císaře Ferdinanda II.), neboť arciběvoda pověřil jezuitského pátera Rumera přednesením smuteční řeči při pohřbu arciběvodovy matky Marie Bavorské, jež zemřela ve Štýrském Hradci 29. dubna 1608. Arciběvodkyně Marie Bavorská, narozená roku 1551 jako nejstarší dcera věvody Albrechta V. Bavorského, si věru orátory chválu zasloužila, poněvadž po nanejvýš přísné výchově v dětství (včetně tělesných trestů) ovládala latinu a hru na varhany; ve šťastném manželství se svým strýcem, Karlem II. Štýrským, přivedla od roku 1571 na svět celkem 15 dětí, o jejichž výchovu velice dbala, podnikala daleké cesty, mj. do Španělska a do Polska, horlivě se účastnila procesí a poutí, podporovala duchovní umění a nezanedbávala ani charitativní činnost. Rumerova smuteční řeč nad Mariinou rakví vyšla tiskem až roku 1618 pod titulem *Oratio [...] in funere [...] Mariae matris archiducis Ferdinandi* v souboru vydaném v Římě.

Na jezuitské akademii ve Štýrském Hradci působil Řehoř Rumer jako profesor filozofie, později jako profesor *Pisma svatého*. Rektorský úřad na jezuitské koleji a akademii v Olomouci převzal Řehoř Rumer 3. září 1613 z rukou jejich vicerektora Víta Pachtý, poněvadž dosavadní rektor Jan Decker pobýval od 13. září 1611 jako prokurátor (zástupce) rakouské jezuitské provincie v Římě. Vzhledem ke svým olomouckým studiím nepřicházel R. Rumer do neznámého prostředí, navíc se při výkonu svého úřadu mohl opřít o zkušenosti představeného jezuitského semi-

náře Petra Jiméneze, olomouckého rektora magnifika v letech 1600–1607.

Náboženské poměry v hlavním městě Markrabství moravského nebyly během druhého desetiletí 17. století nijak jednoduché. Rekatolizační úsilí olomouckého biskupa kardinála Františka z Dietrichštejna budilo odpor mezi katolickými a evangelickými táborem se nezřídka zaplétali jezuitští studenti, okázale manifestující svou katolickou víru a tvrdě bránící své akademické svobody, nanejvýš akademickou jurisdikci. K nejzávažnějšímu „tumultu“ olomouckých jezuitských studentů, jenž však neměl konfesijní pozadí, došlo roku 1617. Příhodilo se tehdy, že se tři urození žáci olomouckého jezuitského gymnázia, totiž Jiří, Bernard a Hynek Tvorkovští z Kravař, 19. července tohoto roku spolu

se svým služebníkem, studentem jezuitské akademie, vypravili na hrách dozrávající na poli u vsi Hodolan (nynějším olomouckém předměstí), přičemž vstoupili i na pole náležející olomoucké kapitule. Kapitulu poddaní studenti při polním pychu přistihli; zatímco mladí pánové utekli, jejich služebník hodlal vyjednat se vesničany výši způsobené škody, byl však zbit a hodolanský rychtář ho uvěznil v místní šatlavě. Rektor jezuitské koleje a akademie Řehoř Rumer se vzápětí obrátil na děkana kapituly Jana Bedřicha Breinera s žádostí o studentovo propuštění, děkan však otálel a nereagoval ani na připsis olomouckého biskupa kardinála Františka z Dietrichštejna. To olomoucké studenty nadmíru pobouřilo – dne 27. července oblehlo hodolanskou rychtu na tři sta ozbrojených studentů a delikventa vysvobodilo. Kanovníci prý nato vyzývali olomoucké řemeslníky, tovaryše a učně, aby horké studentské hlavy zchladili. Dne 29. srpna 1617 se do celé záležitosti opět vložil biskup kardinál Dietrichštejn, a nařídil kapitulnímu děkanovi i jezuitskému rektorovi Rumerovi, aby byl provinilý student opět v hodolanské šatlavě pro forma uvězněn a vzápětí propuštěn s plným uznáním akademické jurisdikce. To se vskutku 1. srpna uskutečnilo, ale na protest proti „postupu vrchnosti“ studenti odmítli účastnit se nadále vyučování. Když se studentům biskupovým listem ze 4. srpna dostalo zadořování učinění, usedli 7. srpna opět do školních škamen. Ve snaze předejít dalším „secesím“ studentů se olomoučtí jezuité obrátili na císaře Matyáše, jenž 14. října téhož roku udělil zdejší univerzitě další z jejich privilegií, v němž studenti pardonovali, a aby se nadále zabránilo podobným vzpourám, určil, že provinilý student má být neprodleně dopraven do koleje k potrestání, nikoli však v poutech (s výjimkou „rebelie“). Císařské privilegium, doručené olomoucké koleji TJ 27. listopadu 1617, bylo slavnostně vyhlášeno v aule akademie 4. prosince téhož roku, avšak ani biskup, ani kanovníci se slavnosti neúčastnili.

Zvláště okázale přivítala olomoucká kolej a akademie TJ následníka habsburského trůnu Ferdinanda Štýrského (v letech 1619–1637 římskoněmeckého císaře Ferdinanda II.), velkého příznivce jezuitů, který přijel na sněm do Olomouce 15. července 1614. Nejprve na arciběvodovu počest inscenovali studenti jezuitské akademie symbolický dialog a o dva dny později se shodným zámyslem provedli veršované drama o sv. Václavu, které v pěti aktech sestavili jezuité Leonard Classovicus, Havel Zeidelhuber a Jiří Dingenauer (zpovědník olomouckého biskupa kardinála Františka z Dietrichštejna). Rukopis hry pod názvem *S. Wenceslaus martyr, Boemiae Moraviaeque patronus, tragoedia quinque actuum versibus concinnata et a juventute academiae Olomucensis S. J. a. D. 1614 repraesentata (Mučedník sv. Václav, patron Čech a Moravy, tragédie v pěti aktech ve verších sestavená a představená mládeží olomoucké akademie Společnosti Ježíšovy léta Paně 1614)* se spolu s německým programem *Kurtzer Inhalt der ganzen Tragödy vom h. Wenczeslao (Krátký obsah celé tragédie o sv. Václavu)* uchoval v olomoucké Vědecké knihovně. Při provozování hry se zřítlo lešení, na němž seděli hudebníci, a čtyři osoby se pohmoždily. Dne 12. září 1617 pobýval v Olomouci Ferdinand II. opět, ale již v královské hodnosti. Jezuitští studenti se hráli při té příležitosti dramatický kus *Svatý Edvard, král anglický, z vyhnání domů se vracející*. Také za rektora Řehoře Rumera udržovala olomoucká jezuitská kolej čilé kontakty s Albrechtem z Valdštejna, který v květnu 1609 získal sňatkem s katoličkou Lukrécie Nekšovnou z Landeku, vdovou po Archlebovi z Víckova, panství vsetínské, lukovské a další v ceně téměř půl milionu zlatých. Valdštejn si zvláště oblíbil regenta olomouckého jezuitského konviktu Víta Pachtý, který reprezentoval obě instituce při konečném pohřbu ostatků Valdštejnovy manželky Lukrécie (zemřelá 31. března 1614 ve Vsetíně) ve Stípě u Zlína 24. srpna 1614; zde také rektor Rumer a regent konviktu Pachtá celebrovali výroční zádušní obřady za paní z Valdštejna 3. března 1615. Když Valdštejn během roku 1615 těžce onemocněl, vypravil se za ním do Rymic 20. září 1615 sám rektor Rumer v doprovodu pátera Jana Drachovského (1577–1644, mj. autora české gramatiky, vydané tiskem v Olomouci r. 1660). Oba jezuité se vrátili do Olomouce 23. září, ale již 3. října odstoupal rektor Rumer se třemi řádovými spolubratry do Holešova, aby tu zahájil misie, a při zpáteční cestě navštívil rektor 6. října v Rymicích doposud chorého Albrechta z Valdštejna. Dne 26. října 1615 byl Rumer opět v Holešově, aby tu uvedl do úřadu superiora zdejších misii Kryštofa Stepheťu (Stephettez, v letech 1610–1614 rektora koleje TJ v Českém Krumlově).

Také za rektora Řehoře Rumera udržovala olomoucká jezuitská kolej čilé kontakty s Albrechtem z Valdštejna, který v květnu 1609 získal sňatkem s katoličkou Lukrécie Nekšovnou z Landeku, vdovou po Archlebovi z Víckova, panství vsetínské, lukovské a další v ceně téměř půl milionu zlatých. Valdštejn si zvláště oblíbil regenta olomouckého jezuitského konviktu Víta Pachtý, který reprezentoval obě instituce při konečném pohřbu ostatků Valdštejnovy manželky Lukrécie (zemřelá 31. března 1614 ve Vsetíně) ve Stípě u Zlína 24. srpna 1614; zde také rektor Rumer a regent konviktu Pachtá celebrovali výroční zádušní obřady za paní z Valdštejna 3. března 1615. Když Valdštejn během roku 1615 těžce onemocněl, vypravil se za ním do Rymic 20. září 1615 sám rektor Rumer v doprovodu pátera Jana Drachovského (1577–1644, mj. autora české gramatiky, vydané tiskem v Olomouci r. 1660). Oba jezuité se vrátili do Olomouce 23. září, ale již 3. října odstoupal rektor Rumer se třemi řádovými spolubratry do Holešova, aby tu zahájil misie, a při zpáteční cestě navštívil rektor 6. října v Rymicích doposud chorého Albrechta z Valdštejna. Dne 26. října 1615 byl Rumer opět v Holešově, aby tu uvedl do úřadu superiora zdejších misii Kryštofa Stepheťu (Stephettez, v letech 1610–1614 rektora koleje TJ v Českém Krumlově).

Prof. J. Fiala, CSc.

(Pokračování příště)

Oprava

V minulém čísle Žurnálu UP si po delší době opět zařadil redakční šotek: v textu *UP získala na grantech z FRVŠ o téměř tři miliony více než Ioni* (rubrika *Na aktuální téma*, str. 5) zmizela z tabulkového přehledu celkové částky získané pracovišti Pedagogické fakulty UP v roce 2005 číslice 1: **výše grantové podpory pro PdF UP v tomto roce činila nikoli 468 tis., ale 1 468 tis. Kč.** Celkově se tedy pro UP jednalo o částku **nikoli 12 534 tis., ale 13 534 tis.**

Ve stejném čísle došlo na první straně k záměně textu pod fotografií dokumentující vyvěšení černé vlajky na RUP v den státního smutku k úmrtí papeže. Omylem bylo uvedeno, že šlo o státní vlajku ČR.

Za chyby se omlouváme.

Redakce

Volby nepotřebujeme!

Volby do akademického senátu UP měly mizivou účast, navíc na PrF se v prvním kole nesešlo ani nutných 15 % voličů, takže se tam musely opakovat. Zdá se tedy, že akademickou obec naše velká vymoženost – jako zaměstnanci rozhodovat o svém podniku v míře jinde nevidané – příliš nevzrušuje. Vymoženost vybrat si mezi těmi, kdo budou letos volit rektora a každý rok schvalovat či neschvalovat rozpočet, a mají tím nést obrovskou zodpovědnost. Co tím dáváme najevo? Že pro nás mají demokracie a akademické svobody velmi malou cenu. Zodpovídat si za své věci pro nás přece není, my totiž máme nejlepší vloh k tomu být utlačováni „těmi nahoře“ a jsme mistři v tom, jak vrchnost co nejlépe přechytračit. Pojďme s těmi senáty raději skoncovat. Co takhle vyslat nějakého lobbistu do parlamentu, ať nám poslanci z vysokoškolského zákona raději celou tu volební taškařici vyškrtnou. Místo toho nechť nám dodají nějakého humpálovitého místodržícího, který nás bude řídit a do kterého se pak budeme radostně svým britkým intelektuálním výpem střeňovat. Kromě toho nechť nám nadekretují dostatek čočovice, alespoň o deset procent víc, než mají na základních školách, protože tu potřebujeme jako motivaci k naší vznešené práci. A to nám přece bohatě stačí!

Doc. T. Opatrný, Katedra teoretické fyziky PrF

Ústav imunologie a alergologie LF UK v Plzni přijme
odborného asistenta

Kvalifikační požadavky: vysokoškolské vzdělání lékařského nebo přírodovědeckého směru; znalost alespoň jednoho světového jazyka – angličtina preferována; předpoklady pro vědeckou práci.

Nástup po vzájemné dohodě.

Kontaktní osoba: doc. P. Panzner, CSc., tel. 377 104 343, e-mail: panzner@fplzen.cz.

Studenti Mezinárodních rozvojových studií podporují kampaň Millenium Development Goals

Rozvojové cíle tisíciletí (MDGs Millenium Development Goals) je pojem, který není veřejnosti příliš znám. Tyto cíle byly formulovány na *Summitu tisíciletí*, který se konal v září roku 2000. Zástupci 191 států zde podepsali takzvanou miléniovou deklaraci.

Její vznik je reakcí na současnou situaci, kdy přibližně 1,3 miliardy lidí žije z příjmu nižšího, než je 1 USD na den, a téměř polovina všech obyvatel nedosahuje příjmu 2 USD na den. Lidé často trpí nedostatkem nezavadné vody, potravin, nemají zajištěnou lékařskou péči a nemají přístup k základnímu vzdělání. To vše vyvolává velkou bezradě a špatné vyhlídky pro rozvoj těchto společností do budoucna. Podle alarmujících statistik OSN nemá více než 2,4 miliardy lidí možnost dostatečné hygieny, více než 850 milionů lidí neumí číst a psát a téměř 800 milionů lidí nemá dostatek potravin, aby mohli vést zdravý a aktivní život. Přibližně 325 milionů chlapců a dívek nemá možnost chodit do školy a asi 36 milionů lidí je nakaženo HIV/AIDS. Naprostá většina z těchto lidí žije v rozvojových zemích. Rozvojové cíle tisíciletí mají za úkol snížit chudobu a umožnit rozvoj, který by všem lidem zajistil uspokojení základních potřeb a umožnil také jejich osobní rozvoj.

Představitelé země celého světa se v reakci na výzvu OSN zavázali zvýšit objem peněz věnovaných na rozvojovou pomoc o 12 miliard USD. Letos v září se po pěti letech od vzniku miléniových cílů koná konference v Johannesburgu, která má vyhodnotit dosavadní průběh kampaně a plnění cílů tisíciletí.

Světové společenství si dalo za úkol dosáhnout do roku 2015 následujících cílů:

- snížit podíl lidí s příjmem nižším než 1 USD na den na polovinu;
- snížit podíl lidí trpících hladem na polovinu;
- snížit podíl lidí postrádajících přístup k nezavadné pitné vodě na polovinu;
- zajistit, aby se všem chlapcům a dívkám dostalo úplného základního vzdělání;
- dosáhnout rovnosti mezi ženami a muži v přístupu ke vzdělání;
- snížit podíl úmrtí matek při porodu o tři čtvrtiny;
- snížit úmrtí dětí do pěti let o dvě třetiny;
- zastavit a zvrátit šíření HIV/AIDS, malárie a dalších chorob;
- dosáhnout výrazného zvýšení kvality života minimálně 100 milionů obyvatel příměstských chudinských čtvrtí do roku 2020.

V současnosti probíhá v České republice **celostátní kampaň pro podporu rozvojových cílů tisíciletí**. Na kampani spolupracuje řada českých nevládních neziskových organizací a prostřednictvím oboru *Mezinárodní rozvojová studia* se k ní připojila i Přírodovědecká fakulta UP. Jednou z našich aktivit, na kterou bychom vás rádi pozvali, bude informační stánek s prodejem fair tradových výrobků na **Ekojarmarku**. Tato akce, která se stala již tradiční součástí **Ekologických dnů v Olomouci**, se bude konat dne **1. května** na Horním náměstí v Olomouci. Přijďte se dozvědět více o rozvojových cílech a o tom, která že káva je ta fair-tradová.

Pokud máte zájem o bližší informace nebo se chcete na kampani podílet, navštivte webové stránky oboru Mezinárodní rozvojová studia nebo nás přímo kontaktujte: development-studies.org.

M. Crha

...A PŘÍŠTÍ TÝDEN...

25. DUBNA

Dr. B. Czarnecka (Univ. Wrocławski): Literatura Belgického Konga. FF UP, Křížkovského 14, místnost 104, 11.30 hod.

Mgr. V. Prchal: Pevnost a rezidence: Obrannýschopnost aristokratického sídla na prahu novověku. (Cena Katedry historie FF UP za nejlepší diplomovou práci ze středověku a raného novověku.) FF UP, Křížkovského ul., Filmový sál, 15 hod.

Isic alive party. U-klub, 20 hod.

26. DUBNA

Dr. B. Czarnecka (Univ. Wrocławski): Literatura Belgického Konga. FF UP, Křížkovského 14, místnost 104, 11.30 hod.

Doc. R. Halaš, Ph.D. (PrF UP): Nová konstrukce BCC-algeber. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PrF UP, Tomkova 40, posluchárna č. 301, 13 hod.

RNDr. J. Fišer, Ph.D. (PrF UP): Dimenze mnohoznačných fraktálů. Seminář z diferenciálních rovnic. PrF UP, Tomkova č. 40, posluchárna č. 202, 13.30 hod.

Absolventský koncert M. Komárkové, absolventka Katedry muzikologie FF UP. UC UP, Kaple Božího Těla, 18 hod.

Mons. V. Malý, pražský světic biskup: Křesťané v totalitních režimech současného světa. UC UP, Auditorium maximum (1. patro), 18.30 hod.

Přesahy. Festival. U-klub.

27. DUBNA

Doc. J. Brincková, CSc. (PdF UMB, Banská Bystrica, Slovensko): Alternativne pristupy v príprave učiteľov matematiky v kontexte medzinárodnej spolupráce EU. Didaktický seminář. PdF UP, Žižkovo nám. 5, posluchárna č. P 28, 14 hod.

RNDr. L. Klimeš, CSc. (Botanický ústav AV ČR Třeboň): Co víme o horní hranici rozšíření rostlin v Himalájích a Tibetu? Přednáška. PrF UP, Šlechtitelů 11, Velký přednáškový sál, 16 hod.

Mgr. M. Mandelíčková: Českoslovenští uprchlíci po roce 1948 v kontextu mezinárodního uprchlického režimu. Doktorské čtení. FF UP, posluchárna č. 13, 16.45 hod.

Varšava (Warszawa). Projektce polského filmu. Režie D. Gajewski, 2003. V původním znění. UC UP, Auditorium maximum (1. patro), 20 hod.

Boží zásah, Intervention Divine (scénář a režie E. Suleiman, 2002). Filmové představení. Pastiche Filmz. UC UP, Filmový sál, 20 hod.

Sdělování nepříznivých zpráv onkologickým nemocným. Přednáškový večer Spolku lékařů v Olomouci. Teoretické ústavy LF UP.

27.–29. DUBNA

XIII. Rozmaričovy soudně-lékařské dny. Konference. Kouty nad Desnou, hotel Dlouhé stráně.

14. mezinárodní kurz chirurgie středního ucha a disekce spánkové kosti. ORL klinika LF UP, I. P. Pavlova 6.

28. DUBNA

Doc. M. Barták, CSc. (MU Brno): Photoprotective mechanisms activated by high light: comparison between higher plants and lichens. Odborný seminář. PrF UP, tř. Svobody 26, učebna SV-F8, 14 hod.

Learning to learn grammar. Seminář pro učitele základních škol. Povede PaedDr. J. Pecháčková. Britské centrum KUP, 14.30 hod.

Kalkwerk. Projektce televizního záznamu divadelního představení na motivy románu Vápenka (Das Kalkwerk) T. Bernharda. Režie K. Lupa, 1992. V původním znění. UC UP, Filmový sál, 19 hod.

30. DUBNA

Mistrovství ČR v plavání neslyšících. Olomouc.

-red-

Český Majáles 2005

V úterý **3. 5. 2005** propuknou v Olomouci tradiční studentské slavnosti. Ve 12.00 se na nádvoří Zbrojnice začnou řadit alegorické vozy, masky a další účastníci majálesového průvodu, který se ve 13.00 vydá po trase: Zbrojnice – Náměstí Republiky – Horní náměstí – Dolní Náměstí – Tržnice – louka u Envelopy. Ve 13.30 se na Horním náměstí uskuteční setkání účastníků průvodu s představiteli univerzity, města a kraje a volba Krále Majáles.

Celý program viz

<http://majales.upol.cz/?page=program>.

Český Majáles 2005 proběhne také v Plzni (29. a 30. 4.), Českých Budějovicích (5. 5.), Praze (4. 5.), Prostějově (6. 5.), Brně (11. 5.) a Ostravě (11. 5.).